

Sèrie 2

Opció A. Comentari de text

“La llei moral és certament per a la voluntat d'un ens summament perfecte una llei de *santedat*, però per a la voluntat d'un ens racional finit és una llei del *deure*, de la compulsió moral i la determinació a actuar a partir del *respecte* a la llei i de la veneració pel seu deure. No s'ha d'acceptar cap altre principi subjectiu com a motiu, ja que aleshores l'acció podria esdevenir-se certament com prescriu la llei, però com que fet i fet s'esdevé només conforme al deure, però no pas per deure, la seva intenció, que és el que pròpiament importa en aquesta legislació, no seria moral.

És molt bonic fer el bé als homes per altruisme i per benevolència compassiva, o ser just per amor de l'ordre, però això no és encara la màxima autènticament moral de la nostra conducta, ni la més adequada a la nostra posició *com a persones* entre els ens racionals.”

Kant, I: *Crítica de la raó pràctica*. Traducció de Miquel Costa d'Edicions 62.

Apartat de comprensió [3,5 punts]

Es valoraran els aspectes de comprensió, redacció, claredat en l'exposició i ordenació dels arguments, tenint en compte especialment el domini dels procediments. No es tracta de penalitzar allò que no ha contestat l'alumne (sempre que surtin les idees principals del text), sinó de valorar la coherència i pertinència d'allò que ha redactat i exposat.

1. Exposeu en una o dos línies la idea principal del text. [1 punt]

L'important és que aparegui, amb una o altra formulació, que el valor ètic de l'acció per a un ésser humà finit (no perfecte ni sant) consisteix en la intenció de fer el deure per deure.

2. Resumiu el contingut del text i assegureu-vos d'especificar clarament quines són les idees més importants que s'hi expressen. [2,5 punts]

El propi de l'ésser humà és la finitud, la qual cosa suposa complir el deure de respectar la llei moral; contràriament a un ésser perfecte i sant, ja que aquest, de per sí, ja vol el que ha de ser. El veritable valor moral d'una acció rau en fer-la per la convicció de que és el que s'ha de fer, sense esperar res a canvi. Per a Kant no hi ha valor moral si, malgrat que s'hagi fet l'acció correcta (conforme al deure), s'ha fet determinat pels sentiments.

Apartat de raonament [6,5 punts]

Es valoraran aspectes de contingut i adquisició de coneixements, comprensió de les teories de l'autor, capacitat de relacionar i desenvolupar les seves propostes, i de relacionar-les amb les idees d'altres autors.

3. Expliqueu raonadament la relació que s'estableix entre llei de *santedat* i llei del *deure*; actuar per deure i conforme al deure i intenció i legislació autènticament moral. [3 punts]

La llei de *santedat* és aquella en què ja es vol el que ha de ser. La voluntat santa no viu conflictivament el que ha de fer; en canvi, la voluntat humana viu conflictivament el que la raó li diu que és el correcte i allò que les inclinacions sensibles volen; per això la llei per a l'humà, ésser finit, és llei del deure. Per a Kant la intenció, el motiu pel qual es du a terme una acció, és cabdal per a que hi hagi autèntic valor moral. És per això que l'actuar conforme al deure, fent l'acció correcta però no per deure, no té valor pròpiament moral i no és legislació autènticament moral.

4. Compareu les idees del text amb la teoria d'un altre autor/a o amb les teories d'altres autors. [2 punts]

Es pot comparar amb l'hedonisme d'Epicur, o amb l'emotivisme de Hume o l'utilitarisme de Mill, que fonamenten la moral en el plaer, els sentiments i la utilitat, respectivament i, en contra de Kant, donen més importància a les conseqüències que als motius o la intenció de l'acció. Però també es pot comparar amb l'estoïcisme i la seva noció de deure.

Tanmateix resta una pregunta oberta que permet a l'alumne desenvolupar allò que sap en relació a diversos corrents de pensament de la història de la filosofia.

5. Expliqueu de quina manera creieu que és vigent la problemàtica filosòfica que exposa l'autor. Justifiqueu la resposta. [1,5 punts]

La resposta a aquesta pregunta ha de seguir el criteri de la coherència i la capacitat de raonar, tenint en compte que ja s'ha avaluat procediments i continguts.

Opció B. Desenvolpeu el tema següent: La crítica de la metafísica de Hume.

Es valoraran els aspectes de comprensió, redacció, claredat en l'exposició i ordenació dels arguments, tenint en compte especialment el domini dels procediments. No es tracta de penalitzar allò que no ha contestat l'alumne, sinó de valorar la coherència i pertinència d'allò que ha redactat i exposat.

1. Feu un esquema del tema i indiqueu els conceptes fonamentals que desenvolupareu més endavant. [1,5 punts]

Cada alumne ha de proposar una ordenació de les idees que desenvoluparà i les relacions que s'estableixen entre elles.

La crítica de Hume als conceptes fonamentals de la metafísica tradicional, com ara la idea de causa com connexió necessària, i la concepció humeana de la causalitat com a ficció natural explicada des dels costum i la creença. L'impossibilitat de demostrar cap connexió necessària a partir de l'experiència (impressions i idees). Es poden igualment esmentar les crítiques de Hume als conceptes de substància, d'identitat, de Déu, de ciència com a coneixement universal i necessari..

2. Indiqueu en quina època va viure Hume i esmenteu-ne els autors principals els corrents de pensament d'aquell temps i les influències que va rebre Hume. [1,5 punt]

Contextualització històrica: S. XVIII. La filosofia moderna trenca amb l'escolàstica. És l'època del racionalisme (Descartes, Leibniz i Spinoza) i l'empirisme britànic (Hume, Locke i Berkeley). Es dona la disputa sobre la possibilitat o no del coneixement metafísic. Hume qüestiona la legitimitat de la ciència com a coneixement universal i necessari; tot defensant la tendència de la raó, amb les seves específiques lleis d'associació, a crear ficcions naturals.

Es valoraran aspectes de contingut i adquisició de coneixements, comprensió de les teories de l'autor, capacitat de relacionar i desenvolupar les seves propostes, i de relacionar-les amb les idees d'altres autors.

---

3. Expliqueu de quin problema o de quins problemes tracta la crítica de la metafísica de Hume i quines solucions hi aporta. [4 punts]

Caldria explicar què entén Hume per empirisme; explicar el principi de la còpia entre idees i impressions i la consideració de falses de totes aquelles idees mancades de les corresponents impressions. Per això Hume trenca amb la possibilitat de la metafísica com a ciència i de la ciència com a coneixement universal i necessari. Des del principi de la còpia proposat per l'empirisme, es tracta, sent fidel al mètode cartesià d'evidència (de distinció i claredat), anar desemmascarant els febles fonaments de la tradició metafísica occidental, com ara les nocions de causa, Déu, ciència, veritat, realitat exterior, identitat personal. Totes aquestes idees són per Hume fictícies, en tant que les construïm nosaltres mateixos. Per altra banda, cal explicar com la imaginació crea, a partir de les impressions, la idea i com, malgrat no ser vertaderes, són ficcions naturals i necessàries per a la vida. Hume descriu la construcció d'aquestes ficcions des de les lleis d'associació de la raó tot insistint en la impossibilitat de desfer-nos d'aquestes ficcions. Caldrà explicar la importància de l'hàbit o costum, la creença, i la imaginació en tot aquest procés. Caldria explicar finalment, l'escepticisme moderat amb el què conclou Hume la seva proposta filosòfica, corregit per la utilitat de les ficcions.

4. Relacioneu la crítica de la metafísica de Hume amb altres plantejaments filosòfics que altres autors han presentat al llarg de la història de la filosofia; compareu les solucions que proposa Hume per als problemes que es planteja amb les solucions que han aportat altres autors. [1,5 punts].

Es podria comparar amb Descartes i la seva manca de radicalitat en el dubte metòdic. O amb Kant, per què diu que Hume el va despertar del somni dogmàtic. O amb la empenta que Hume va suposar per a l'escepticisme, o pel pragmatisme contemporani.

Tanmateix resta una pregunta oberta que permet a l'alumne desenvolupar allò que sap en relació a diversos corrents de pensament de la història de la filosofia.

5. Expliqueu quina vigència creieu que té la crítica de la metafísica de Hume i feu-ne una valoració personal. [1,5 punts]

La resposta a aquesta pregunta ha de seguir el criteri de la coherència i la capacitat de raonar, tenint en compte que ja s'ha avaluat procediments i continguts.
